

Parlamentul Republicii Moldova

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI

RAPORT

**asupra activității Secretariatului Parlamentului
în anul 2020**

Februarie 2021

CUPRINS

Lista abrevierilor	p. 3
Introducere.....	p. 4
Capitolul I. Asigurarea asistenței acordate Parlamentului la realizarea funcției legislative și a funcției de control parlamentar.....	p. 6
Capitolul II. Asigurarea unui grad sporit de transparență în activitatea Parlamentului și Secretariatului Parlamentului.....	p. 13
Capitolul III. Sporirea asistenței acordate Parlamentului în procesul de cooperare cu mediul extern.....	p. 18
Capitolul IV. Dezvoltarea capacităților instituționale pentru asigurarea funcționării eficiente a Parlamentului și Secretariatului Parlamentului.....	p. 21
Concluzii.....	p. 28
Probleme identificate.....	p. 29
Priorități pentru anul 2021.....	p. 30

Lista abrevierilor:

APCE – Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei;
APCEMN – Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice la Marea Neagră;
AP EURONEST – Adunarea Parlamentară EURONEST;
AIP CSI – Adunarea Interparlamentară a Comunității Statelor Independente;
APOSCE – Adunarea Parlamentară a OSCE;
AAP – Academia de Administrare Publică;
CNESP – Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică;
CSI – Comunitatea Statelor Independente;
FPSRM – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova;
FPDM – Frațiunea parlamentară a Partidului Democrat din Republica Moldova;
FPAS – Frațiunea parlamentară „Partidul Acțiune și Solidaritate, Blocul ACUM”;
FPȘOR – Frațiunea „Partidul ȘOR”;
FMI – Fondul Monetar Internațional;
GPM – Grupul parlamentar „PRO MOLDOVA”;
NATO – Organizația Tratatului Atlanticului de Nord;
ONU – Organizația Națiunilor Unite;
ONG – Organizație non-guvernamentală;
OTIP – Oficiul Teritorial de Informare al Parlamentului;
OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa;
PNUD – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare;
PDS – Programul de dezvoltare strategică;
SI – Sistem informațional;
UE – Uniunea Europeană;
UIP – Uniunea Interparlamentară;
UN Women – Agenție a Organizației Națiunilor Unite.

INTRODUCERE

Prezentul Raport a fost elaborat de către Secretariatul Parlamentului și reflectă activitatea instituției pe parcursul anului 2020, desfășurată în conformitate cu Planul de acțiuni aprobat.

Anul 2020 a fost marcat de pandemia COVID-19 și instituirea stării de urgență la nivel internațional și local, ceea ce a impus o serie de restricții pentru toți cetățenii. În circumstanțele create, Secretariatul Parlamentului a întreprins măsurile necesare de adaptare, totodată a fost asigurată respectarea cerințelor impuse în domeniul sănătății publice. Menționăm că, în pofida situației de criză pandemică, Secretariatul Parlamentului a asigurat la nivel înalt îndeplinirea funcției de suport al activității Parlamentului, inclusiv în regim de activitate la distanță și on-line.

În scopul identificării necesităților de adaptare ale funcționarilor la noile condiții de muncă a fost realizat un sondaj în vederea estimării gradului de satisfacție a funcționarilor publici din cadrul Secretariatului Parlamentului privind condițiile de muncă, inclusiv în perioada stării de urgență, instituită pentru prevenirea și combaterea COVID-19, ceea ce a permis identificarea necesităților logistice, organizaționale și realizarea acestora în termen proxim.

Printre principalele realizări ale Secretariatului Parlamentului pe componenta de dezvoltare durabilă se include elaborarea documentelor de politici și de planificare operațională a activității instituției: *Programul de dezvoltare strategică al Secretariatului Parlamentului pentru anii 2020–2022* și *Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2020*. Un alt document important care a fost elaborat și aprobat este *Strategia de comunicare a Parlamentului pentru anii 2020–2024*, care trasează obiectivele de dezvoltare a mecanismului de comunicare a instituției.

Menționăm că, pe parcursul anului 2020, concomitent cu implementarea obiectivelor trasate în principalele documente de dezvoltare strategică ale instituției și în alte documente de planificare operațională, s-au intensificat relațiile de cooperare cu partenerii de dezvoltare. Au fost întreprinse măsuri de relansare a Platformei comune de dialog a femeilor deputate, prezidată de Zinaida Greceanîi, Președintele Parlamentului, care s-a alăturat activităților inițiate în cadrul campaniei globale de combatere a violenței în bază de gen. Cu suportul partenerilor de dezvoltare, echipa Secretariatului Parlamentului a continuat activitatea de dezvoltare a Sistemului informațional e-Parlament, care va asigura realizarea procesului legislativ în regim on-line.

În spiritul solidarității civice, angajații Secretariatul Parlamentului au participat la inițiativa de colectare a fondurilor pentru susținerea cadrelor medicale care își desfășoară activitatea în condiții de risc sporit, precum și pentru reconstrucția edificiului cultural Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”, care a fost distrus în urma unui incendiu devastator.

Evaluarea activității desfășurate de instituție pe parcursul anului 2020 arată că, datorită efortului colectiv depus de angajații Secretariatului Parlamentului, au fost realizate integral acțiunile prioritare pe următoarele domenii de competență:

➤ *modernizarea asistenței acordate Parlamentului la realizarea funcției legislative și a funcției de control parlamentar* – realizată plenar cu suportul subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului și al secretariatelor comisiilor permanente, prin exercitarea funcțiilor specifice domeniului legislativ;

- *asigurarea unui grad sporit de transparență în activitatea Parlamentului și Secretariatului Parlamentului* – s-a remarcat prin adoptarea unei strategii a Parlamentului în domeniul comunicării;
- *sporirea asistenței acordate Parlamentului în procesul de cooperare cu mediul extern* – prin implementarea unor proiecte complexe, participative în cadrul Secretariatului Parlamentului;
- *dezvoltarea capacităților instituționale pentru asigurarea funcționării eficiente a Parlamentului și Secretariatului Parlamentului* – prin asigurarea echilibrului dintre obiectivele de dezvoltare a sistemelor informaționale moderne și consolidarea resurselor umane.

Capitolul I. ASIGURAREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI LA REALIZAREA FUNCȚIEI LEGISLATIVE ȘI A FUNCȚIEI DE CONTROL PARLAMENTAR

Întru realizarea atribuțiilor și obiectivelor sale de dezvoltare, Secretariatul Parlamentului a urmărit ca, în procesul de realizare a funcției legislative și de control parlamentar, să respecte prevederile Constituției Republicii Moldova, ale Regulamentului Parlamentului, ale altor acte legislative în vigoare, precum și prevederile hotărârilor Biroului permanent al Parlamentului.

1. Suportul acordat Parlamentului în realizarea funcției legislative

În anul 2020, Parlamentul Republicii Moldova și-a desfășurat activitatea în cadrul a două sesiuni parlamentare ordinare și al unei sesiuni extraordinare:

- *sesiunea de primăvară*, care a început la 3 februarie și a durat până la 20 iulie (prima ședință în plen a avut loc la data de 6 februarie 2020, iar ultima – la data de 20 iulie 2020);

- *sesiunea de toamnă*, inaugurată la data de 1 septembrie și finalizată la data de 16 decembrie (prima ședință în plen a avut loc la 10 septembrie, iar ultima – la 16 decembrie);

- *sesiunea extraordinară*, convocată pentru perioada 23–24 decembrie 2020, în cadrul căreia a avut loc o singură ședință solemnă, la data de 24 decembrie 2020, consacrată investiției în funcție a Președintelui Republicii Moldova. Ședința preconizată pentru data de 23 decembrie, privind examinarea moțiunii de cenzură asupra activității Guvernului, nu a avut loc pe motiv că Prim-ministrul și-a dat demisia.

Pe durata sesiunilor respective au fost organizate **33** de ședințe ale Parlamentului, pentru care au fost pregătite documentele necesare (ordinile de zi, proiectele de legi și hotărâri, rapoarte, avize etc.), difuzate deputaților, angajaților Secretariatului Parlamentului, reprezentanților mass-mediei, precum și invitaților la ședințele plenului.

Informația privind ședințele Parlamentului de legislatura a X-a, prezentată în plan comparat cu anul 2019, este oferită mai jos.

Tabelul nr. 1. Numărul de ședințe ale Parlamentului Republicii Moldova în anii 2019 și 2020

Numărul ședințelor plenare ale Parlamentului de legislatura a X-a				
Anul	Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă	Sesiunea extraordinară	Total ședințe
2019	16	13	2	31
2020	21	11	1	33
TOTAL	37	24	3	64

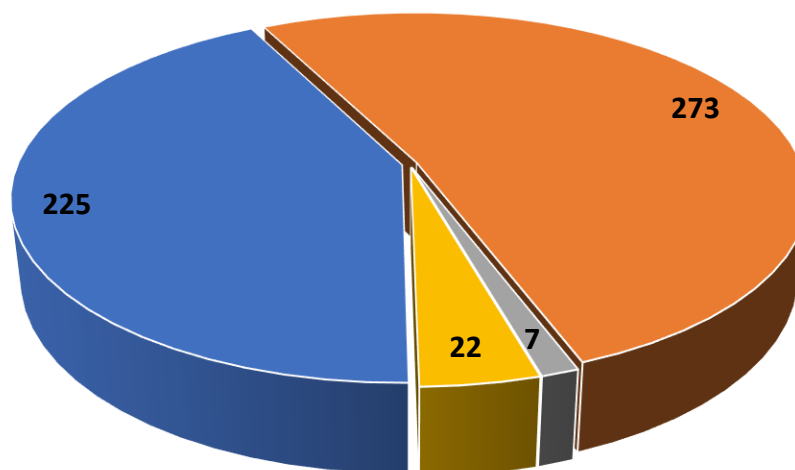
A fost oferită asistență din partea subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului pentru organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru ale conducerii Parlamentului cu președinții de comisii parlamentare. Secretariatul Parlamentului a asigurat toți participanții cu documentele necesare, oferind și suportul tehnic necesar pentru desfășurarea conformă a ședințelor respective.

Pe parcursul anului, Secretariatul Parlamentului a asigurat o monitorizare strictă a respectării prevederilor legale privind înregistrarea și circulația proiectelor de acte legislative. Astfel, în anul 2020 au fost înregistrate în Parlament **533** de proiecte de acte normative, dintre care au fost luate în evidență și completate cu toate documentele aferente **527** de proiecte (Tabelul nr. 2 și Diagrama nr. 1). A fost actualizată sistematic informația privind stadiile parcurse de proiectele de legi și hotărâri intrate în procedură legislativă, cu reflectarea ulterioară a acestei informații și a dosarelor electronice ale proiectelor pe pagina web oficială a Parlamentului.

Tabelul nr. 2. Numărul de proiecte înregistrate (dezagregare pe proceduri)

Anul	Proiecte înregistrate	Proiecte intrate în procedură legislativă	Proiecte adoptate	Proiecte în lucru	Proiecte respinse	Proiecte retrase/nule
2019	326	317	191	62	8	24/-
2020	533	527	128	273	7	22

Diagrama nr. 1. Proiecte intrate în procedură legislativă în anul 2020 (total – 533 proiecte)

■ Proiecte adoptate ■ Proiecte în lucru ■ Proiecte respinse ■ Proiecte retrase

Nu au intrat în procedură legislativă **6** proiecte, dintre care **1** proiect înaintat de FPSRM, **2** proiecte – de FPDA, **1** proiect – de GPM și **2** proiecte – de alți autori.

Tabelul nr. 3. Informația privind inițiativele legislative înaintate în anul 2020

Anul	Autorul									
	Guvern	Președintele Republicii Moldova	FPSRM	FPDM	FPAS, Blocul ACUM	„ACUM Platforma DA”	FPȘOR	Deputați independenți	„Pro Moldova”	Alți autori*
Sesiunea de primăvară	95	17	44	19	47	58	18	4	21	27
Sesiunea de toamnă	47	12	40	7	11	22	5	5	13	21
TOTAL 2020	142	29	84	26	58	80	23	9	34	48
	533									

Notă: La compartimentul „Alți autori” au fost trecute inițiativele legislative înaintate de Biroul permanent și inițiativele legislative semnate de către deputați din diferite fracțiuni parlamentare

În procesul de avizare a proiectelor de acte legislative înaintate Parlamentului spre examinare și aprobare, Direcția generală juridică a prezentat **411** avize privind verificarea corespunderii proiectelor cu prevederile constituționale, privind respectarea cadrului legal național, respectarea tehnicii legislative, ajustarea proiectelor la cerințele legislației Uniunii Europene și armonizarea cu legislația comunitară.

Tabelul nr. 4. Sinteza actelor legislative adoptate în anul 2020

TOTAL – 259 acte legislative adoptate	Legi – 210	Conform art. 72 alin. (1) din Constituție	Legi constituționale	–
			Legi organice	209
			Legi ordinare	1
		dintre care:		
		Legi-cadru		28
		Legi pentru modificare și completare		148
		Legi pentru ratificări		34
	Hotărâri – 49	Hotărâri-cadru		16
		Hotărâri de modificare și completare		23
		Hotărâri de numire/eliberare		10
Acte aprobate în prima lectură				211

Evoluția în dinamică a actelor legislative adoptate în perioada 2011–2020 este prezentată în Tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5. Informația privind numărul actelor adoptate de Parlament în anii 2011–2020

Numărul actelor adoptate de Parlament în perioada 2011–2020									
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
289	327	343	189	245	317	324	342	202	259

Secretariatul Parlamentului a realizat traducerea simultană și perfectarea stenogramelor tuturor ședințelor în plen și ale altor ședințe în cadrul Parlamentului, precum și înregistrarea proceselor-verbale ale ședințelor plenare. Au fost reconstituite **39** de stenograme ale ședințelor plenare ale Parlamentului din anii 2008 și 2009, distruse în urma evenimentelor din 7 aprilie 2009, și au fost transcrise de pe înregistrările audio peste **944** de fișiere (durata ședințelor fiind de **181,50** ore).

Pentru realizarea studiilor comparative ale legislației, funcționarii Secretariatului Parlamentului au elaborat **20** de studii comparate la solicitarea deputaților și președinților de comisii permanente, **9** studii parlamentare și **6** studii din oficiu cu tematică specifică.

În anul 2020 a fost lansat Observatorul Politic (**5** numere), care a prezentat, în formă analitică, materiale despre evenimentele internaționale.

2. Asistența oferită în realizarea funcției de control parlamentar

Pentru realizarea eficientă a funcției de control parlamentar, Secretariatul Parlamentului a oferit asistență documentară, organizatorică, juridică și informațională pentru: evidența și controlul moțiunilor, întrebărilor, interpelărilor și răspunsurilor; organizarea audierilor parlamentare desfășurate în cadrul ședințelor Parlamentului; monitorizarea controlului asupra executării dispozițiilor care se conțin în actele legislative adoptate; evidența rapoartelor instituțiilor de stat, prezentate Parlamentului conform legislației, și asigurarea plasării lor pe pagina web oficială; evidența și monitorizarea prezentării rapoartelor comisiilor de anchetă, comisiilor speciale și ale grupurilor de lucru formate prin hotărâri de Parlament.

În anul 2020 au fost organizate **13** ședințe în cadrul cărora au fost adresate **45** de întrebări și **4** interpelări.

A fost asigurată realizarea funcției de evaluare a implementării legilor prin elaborarea a **20** de rapoarte ex-post juridice privind implementarea actelor legislative și a **5** rapoarte de evaluare ex-post de impact, care au fost plasate pe pagina web oficială a Parlamentului.

Tabelul nr. 6. Sinteza întrebărilor și interpelărilor adresate în anul 2020

Nr. crt.	Frațiunea	Nr. întrebărilor				Nr. interpelărilor				Total
		Răspuns solicitat în scris	Răspuns solicitat în plen	Răspuns solicitat în plen și în scris	Total	Răspuns solicitat în scris	Răspuns solicitat în plen	Răspuns solicitat în plen și în scris	Total	
1	PSRM	1	-	-	1	-	-	-	-	1
2	PDM	6	-	-	6	-	-	-	-	6
3	Platforma DA	10	-	-	10	2	-	-	2	12
4	PAS	13	2	1	16	-	-	-	-	16
5	Partidul ȘOR	5	-	-	5	2	-	-	2	7
6	Pro Moldova	-	1	-	1	-	-	-	-	1
7	Independenți	-	-	1	1	-	-	-	-	1
8	Neafiliați	2	2	1	5	-	-	-	-	5
TOTAL		37	5	3	45	4	-	-	4	49
Numărul ședințelor la care au fost adresate întrebări și interpelări		11				2				13

În anul 2020 au fost constituite 6 comisii speciale și de anchetă, care urmează să prezinte rapoartele de activitate.

Tabelul nr. 7. Comisii de anchetă/comisii speciale constituite de către Parlamentul de legislatura a X-a

Anul	Numărul total de comisii speciale și comisii de anchetă constituite de Parlament și care urmau să prezinte rapoartele în perioada vizată	Numărul rapoartelor prezentate	Numărul rapoartelor care nu au fost prezentate
2019	3	2	1
2020	6	-	6
TOTAL	9	2	7

3. Suportul acordat pentru asigurarea activității Biroului permanent al Parlamentului

În anul 2020 au avut loc **30** de ședințe ale Biroului permanent, pentru organizarea cărora Secretariatul Parlamentului a elaborat și difuzat – membrilor Biroului, colaboratorilor Secretariatului și invitaților la ședințe – ordinea de zi, alte materiale necesare.

Tabelul nr. 8. Activitatea Biroului permanent al Parlamentului pe parcursul anului 2020

Numărul ședințelor	Numărul hotărârilor adoptate
Sesiunea de primăvară	
21	20

Sesiunea de toamnă	
9	9
Total 2020	
30	29

4. Suportul oferit de către secretariatele comisiilor permanente

Pe parcursul anului 2020, pentru organizarea și desfășurarea corespunzătoare a activității comisiilor permanente, acestea au fost asistate de către cele **11** secretariate, care au acordat asistență de specialitate în cadrul procedurii legislative, precum și la realizarea funcției de control parlamentar.

Reieșind din atribuțiile funcționale, consultanții din cadrul secretariatelor comisiilor au oferit asistență de specialitate comisiilor permanente în procesul de examinare și promovare a proiectelor de acte legislative în cadrul procedurii legislative, inclusiv la asigurarea ajustării acestora la legislația comunitară, la organizarea ședințelor de lucru ale comisiilor permanente, la desfășurarea consultărilor, dezbaterilor și audierilor publice etc.

Astfel, în perioada de referință, a fost acordat sprijinul necesar pentru organizarea a **284** de ședințe de examinare a proiectelor de acte legislative, pentru întocmirea rapoartelor cu sinteze, proiecte redactate și avizele comisiilor asupra acestora.

Tabelul nr. 9. Numărul ședințelor desfășurate în comisiile permanente ale Parlamentului în anii 2019 și 2020

Comisia permanentă	2019		2020	
	Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă	Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă
Comisia juridică numiri și imunități	27	23	34	23
Comisia economie, buget și finanțe	10	14	16	8
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică	10	6	13	7
Comisia politică externă și integrare europeană	9	11	18	13
Comisia drepturile omului și relații interetnice	1	7	9	4
Comisia administrație publică	6	6	10	4
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	8	10	15	5
Comisia agricultură și industrie alimentară	7	12	19	10
Comisia protecție socială, sănătate și familie	4	10	17	7
Comisia mediu și dezvoltare regională	6	12	16	7
Comisia de control al finanțelor publice	2	7	18	11
TOTAL	90	118	185	99
	208		284	

5. Reprezentarea Parlamentului la Curtea Constituțională

În perioada de referință a fost asigurat suportul pentru conlucrarea Parlamentului cu Curtea Constituțională. În acest sens, funcționarii Direcției generale juridice au formulat **51** de puncte de vedere pe marginea sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, totodată fiind asigurată participarea reprezentantului Parlamentului la **26** de ședințe ale autorității de jurisdicție constituțională.

6. Reprezentarea Parlamentului în instanțele de judecată

Pentru asigurarea reprezentării conforme a Parlamentului în instanțele de judecată și în organele de drept din Republica Moldova, funcționarii Secretariatului Parlamentului au pregătit cereri de chemare în judecată, referințe, explicații, demersuri și alte acte procesuale cu referire la dosarele intentate de către Parlament și împotriva Parlamentului. Angajații Direcției generale juridice au participat, în calitate de reprezentanți ai Parlamentului, la **21** de ședințe ale instanțelor de judecată, de asemenea au fost efectuate acțiuni în legătură cu **8** dosare de judecată în care Parlamentul este parte în proces.

Capitolul II. ASIGURAREA UNUI GRAD SPORIT DE TRANSPARENTĂ ÎN ACTIVITATEA PARLAMENTULUI ȘI A SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI

1. Informarea publicului larg și a mass-mediei cu privire la activitatea Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului

În anul 2020 a fost elaborată *Strategia de comunicare a Parlamentului Republicii Moldova pentru anii 2020–2024*, aprobată de Biroul permanent prin Hotărârea nr. 19/2020, care oferă un cadru conceptual structurat privind instrumentele de comunicare ale autorității legislative. Strategia urmărește edificarea unei imagini instituționale transparente, incluzive, aproape de oameni, care inspiră încredere, informează și stimulează spiritul civil și implicarea oamenilor în procesul decizional.

Multimedia. A fost lansată platforma multimedia, în care sunt integrate toate resursele necesare unei comunicări prompte și eficiente cu mass-media și cu publicul. Platforma poate fi accesată la adresa <https://multimedia.parlament.md>.

Educație civică. Modulul de educație civică educatiecivica.parlament.md a fost creat conform specificațiilor tehnice solicitate și completat cu informație. Acesta urmează a fi definitivat și lansat oficial pe parcursul perioadei următoare.

Podcast. A fost lansat podcastul „Generația Z întreabă” – o inițiativă în cadrul căreia tinerii discută cu deputații despre subiectele care îi interesează. În primul an, la discuții au participat 11 deputați.

Buletine informative. A fost elaborat și editat buletinul informativ „Parlament INFO” pentru anul 2019.

A fost editat lunar Buletinul intern al Parlamentului, difuzat în format electronic deputaților și angajaților Secretariatului și publicat pe pagina web multimedia.parlament.md. Publicația reflectă evenimentele majore care au avut loc, proiectele discutate și aprobate în ședințele plenare, vizitele în străinătate și la Parlament, calendarul evenimentelor pentru fiecare lună.

Activitatea Parlamentului Republicii Moldova este reflectată, în formă sintetică, în ziarul „Capital Market”, în temeiul unui parteneriat între Direcția generală comunicare și relații publice a Secretariatului Parlamentului și ziarul respectiv – publicație a Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Digestul actelor legislative dezbătute în cadrul comisiilor permanente și adoptate în cadrul ședințelor plenare de deputați este publicat pe paginile ziarului cu o periodicitate lunară, în anul 2020 fiind lansate 12 ediții.

În scopul asigurării transparenței decizionale a fost elaborat *Raportul anual privind transparența în procesul decizional în cadrul Secretariatului Parlamentului*, publicat pe pagina web oficială a Parlamentului.

2. Campanii de informare și sensibilizare

„Invită-ți foștii colegi de clasă/facultate la o vizită de informare la Parlamentul Republicii Moldova!” Parlamentul a organizat în premieră, la 8 februarie 2020, evenimentul dedicat absolvenților instituțiilor de învățământ (grupuri de la 5 până la 35 de persoane). Programul a inclus un tur ghidat al clădirii Parlamentului, discuții neoficiale cu deputații, o sesiune foto și materiale informative despre Parlament.

Ziua Parlamentului. La 23 mai 2020 s-au împlinit 29 de ani de când Sovietul Suprem al RSSM a fost redenumit în Parlamentul Republicii Moldova. Cu această ocazie,

pe paginile oficiale ale legislativului de pe rețelele de socializare au fost lansate tururi virtuale ale clădirii, iar istoria și activitatea acestuia au fost redată în materiale videografice și fotografii.

Consultări publice. Pe platforma Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media au fost organizate consultări publice pe marginea constatărilor studiului „Bullyingul în rândul adolescenților din Republica Moldova”. La eveniment au participat 200 de persoane, inclusiv reprezentanți ai Parlamentului, ai Guvernului, ai societății civile, ai consiliilor elevilor, precum și părinți și profesori.

Săptămâna deschiderii parlamentare. Mai mulți elevi, studenți și tineri din diferite raioane ale țării au participat la acțiunile organizate de legislativ, prin intermediul Oficiilor Teritoriale de Informare ale Parlamentului (OTIP), în perioada 14–18 septembrie. Totodată, circa **180** de mii de vizitatori unici au urmărit evenimentele on-line lansate de instituție pe conturile oficiale de pe rețelele de socializare.

Campanii de informare on-line. În premieră, Parlamentul Republicii Moldova a organizat un webinar pentru tineri despre activitatea parlamentară și procesul legislativ. Evenimentul se înscrie în șirul de acțiuni de informare în regim on-line lansate de instituție în perioada pandemiei de COVID -19.

Tradițional, de Ziua Internațională a Muzeelor și Noaptea Europeană a acestora, Muzeul Parlamentului Republicii Moldova și-a deschis larg ușile pentru public, în regim on-line, în cadrul unui tur virtual ghidat.

Parlamentul s-a aliniat la Campania „Nedetectabil=Netransmisibil (N=N)”, prilejuită de Ziua Mondială pentru Combaterea HIV/SIDA.

Program inedit de 1 iunie. Parlamentul a desfășurat, pe rețelele de socializare, un program de acțiuni destinate copiilor privind activitatea deputaților.

Tabăra parlamentară on-line. **73** de copii și tineri din diferite raioane ale țării au participat la acest proiect inedit, lansat în premieră de legislativul Republicii Moldova.

Gazda participanților la tabăra „DOR”. Parlamentul a găzduit vizita participanților la Programul guvernamental „Diasporă. Origini. Reveniri” („DOR”), care pentru prima oară s-a desfășurat în regim on-line. La discuția cu deputații și funcționarii din cadrul Secretariatului Parlamentului au participat copii și tineri cu vârsta cuprinsă între 12–17 ani, din diasporă, dar și din țară.

Vacanța de toamnă a elevilor. Parlamentul a desfășurat un program special pentru vacanța de toamnă a elevilor, cu activități de informare și divertisment.

„aLEGE o viață fără violență”. Parlamentul s-a aliniat, și în acest an, Campaniei ONU „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”. Clădirea Parlamentului a fost iluminată în oranj, iar pe fațada acesteia au fost instalate șase bannere cu îndemnul „aLEGE o viață fără violență”. Femeile deputate au adresat mesaje video de combatere a violenței și de susținere a victimelor.

Jocul intelectual „Cunoaște-ți Parlamentul”. Pentru al treilea an consecutiv, Parlamentul desfășoară jocul intelectual pentru tineri „Cunoaște-ți Parlamentul”. Câștigătoarea ediției anului 2020 este echipa „Meritocrații” de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Drochia.

Lansarea on-line a sărbătorilor de iarnă. La 14 decembrie a fost dat start sezonului sărbătorilor de iarnă, sute de luminițe fiind aprinse pe bradul instituției și în scuarul din fața clădirii.

Incluziune. Constituția Republicii Moldova devine mai accesibilă copiilor. Parlamentul a lansat versiunea on-line a ediției „Constituția pe înțelesul copiilor”. Documentul a fost elaborat cu ocazia Zilei Constituției Republicii Moldova și este adresat

preșcolarilor, elevilor din clasele primare și gimnaziale. Informația, scrisă într-o formă accesibilă copiilor, este completată cu ilustrații colorate și infografice.

Expoziții vernisate în Parlament. O expoziție cu vânzare a măștișoarelor executate de meșteri populari din diferite regiuni ale țării a fost vernisată în Parlament. În acest mod, legislativul a celebrat una dintre cele mai îndrăgite sărbători ale poporului nostru – Măștișorul, mesagerul primăverii.

În ajunul Zilei Naționale a Portului Popular, Parlamentul a lansat o expoziție de costume tradiționale. Admiratorii au putut urmări, în regim on-line, turul virtual al celor **16** costume populare oferite de Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei.

Concursuri. Parlamentul a desfășurat, pentru prima dată, concursul on-line de colinde și urături. Fanfara Poliției de Frontieră a devenit câștigătoare la categoria maturi, cu **944** de mii de vizualizări. La categoria copii învingătoare este Victoria Lunga din orașul Lipcani, raionul Briceni, cu **44,8** mii de vizualizări.

Solidaritate. De Crăciun a fost asigurată organizarea unui eveniment caritabil în sprijinul unui azil de bătrâni.

Oficiile Teritoriale de Informare ale Parlamentului. Pe parcursul anului 2020 au fost organizate **179** de evenimente (sesiuni de informare, concursuri și alte acțiuni de comunicare desfășurate în zona de competență), la care au participat peste **2600** de persoane. La întâlnirile cu deputații, organizate de OTIP-uri, au beneficiat de audiență **1280** de persoane. Au beneficiat de consultanță și asistență (inclusiv privind petiționarea) din partea angajaților OTIP-urilor **1444** de persoane.

Activitățile organizate de către OTIP-uri:

OTIP Leova – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (89 de activități, inclusiv 16 on-line);

OTIP Orhei – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (32 de activități);

OTIP Edineț – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (31 de activități);

OTIP Comrat – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (27 de activități).

Mediatizare. Secretariatul Parlamentului a oferit asistență în procesul de comunicare și de informare a publicului privind activitatea parlamentară și procesul legislativ, a gestionat relațiile de comunicare dintre Parlament și instituțiile mass-media, a promovat imaginea instituțională a Parlamentului.

Bilanțul statistic al activităților desfășurate în vederea informării publicului larg despre activitatea parlamentară și procesul legislativ este prezentat în tabelul ce urmează.

Tabelul nr. 10. Numărul activităților desfășurate în vederea informării publicului

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Comunicate de presă	540	326	326	1 260	1 111	710	1000
Anunțuri de presă	210	243	243	455	200	190	600
Conferințe de presă	200	300	300	166	131	143	417
LIVE				500 ore	511 ore	345 ore	1034 ore
VIDEO				1400 ore	1500 ore	1723 ore	2608 ore

Astfel, pe parcursul anului 2020 au fost elaborate, difuzate către presă și plasate pe pagina web oficială a Parlamentului circa **1000** de comunicate de presă și circa **600** de anunțuri de presă cu referire la agenda parlamentară (plasate pe pagina web oficială și pe rețelele de socializare). Circa **1/3** din textele redactate au fost dedicate activității comisiilor permanente. Au fost elaborate circa **175** de mesaje ale Președintelui Parlamentului cu diverse ocazii, organizate **415** conferințe, briefinguri și declarații de presă ale deputaților și invitaților lor. Declarațiile din sala pentru conferințe de presă au fost transmise în direct pe pagina de Facebook a Parlamentului, în conformitate cu obiectivele *Strategiei de comunicare a Parlamentului Republicii Moldova pentru anii 2020–2024*. Având în vedere situația pandemică, o parte semnificativă a evenimentelor s-a desfășurat în regim on-line. Au fost eliberate acreditări (temporare sau permanente) reprezentanților mass-mediei pentru evenimentele organizate la Parlament, au fost realizate circa **2608** ore de imagini video.

Multimedia și rețelele de socializare. În anul 2020 se constată o dinamică pozitivă a accesării rețelelor de socializare ale Parlamentului de către vizitatori.

Tabelul nr. 11. Date privind vizibilitatea legislativului pe rețelele de socializare în perioada 2019–2020

	2019	2020
Facebook	35 038 persoane care au apreciat pagina 45 356 urmăritori ai paginii 70 000 media impact pe zi	46 545 (+32,8%) 88 335 (+94,7%) 93 394 (+33,4%)
YouTube	5820 abonați 660 videoclipuri încărcate 1 700 000 vizualizări 206 000(ore) ore de vizualizări	8863 (+52,3%) 772 (+17%) 1 463 327 (-14%) 196 118 (ore) (-4,8%)
Odnoklassniki	623 membri ai grupului	979 (+57,1%)
Twitter	996 abonați	1355 (+36%)
Instagram	2242 abonați	3858 (+72%)
Flickr	2 218 889 vizualizări poze 11109 intrări pe pagina principală 40021 intrări pe pagina de albumuri 39 824 poze 63 urmăritori	3 130 590 (+41%) 24 693 (+122,3%) 55 155 (+37,8%) 47 991 (+20,5%) 78 (+23,8%)
Linkedin	79 urmăritori	196 (+148%)
Telegram		333 urmăritori
Podcast „Generația Z întreabă”		11 podcasturi dezvoltate

Vizite de informare. Cele **64** de vizite de informare ghidate în incinta Parlamentului Republicii Moldova s-au desfășurat în perioada 1 ianuarie–4 martie 2020. Ulterior, prin hotărârea sa din 11.03.2020, Biroul permanent al Parlamentului a suspendat vizitele de informare până la finele perioadei de raportare. În cadrul celor **64** de tururi au participat circa **1600** de vizitatori, iar deputații au avut circa **30** de întâlniri

cu vizitatorii. De asemenea, în perioada de referință au fost organizate mai multe vizite tematice, adaptate profilului vizitatorilor, **6** fiind desfășurate în limba rusă și **2** în limba engleză.

3. Consolidarea cooperării cu societatea civilă

Secretariatul Parlamentului a elaborat *Raportul de sinteză privind colaborarea dintre comisiile parlamentare și societatea civilă*, conform informației parvenite de la comisiile parlamentare. A fost întocmit un proiect de modificare a Hotărârii Parlamentului privind aprobarea Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, care urmează să fie consultat cu comisiile permanente. Suplimentar, a fost elaborat Regulamentul privind activitatea Platformei consultative a societății civile pe lângă Parlamentul Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2020 au fost recepționate și procesate **6** cereri ale reprezentanților societății civile de a fi incluși în lista părților interesate de procesul legislativ.

Capitolul III. SPORIREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI ÎN PROCESUL DE COOPERARE CU MEDIUL EXTERN

Pe parcursul anului 2020, Secretariatul Parlamentului a oferit asistența necesară Parlamentului în procesul de dezvoltare a cooperării cu mediul internațional.

Au fost organizate întreveneri, inclusiv în regim on-line, cu delegații străine, cu reprezentanții corpului diplomatic și ai unor țări și organizații internaționale, cum ar fi Federația Rusă, SUA, Republica Federală Germania, Republica Austria, Republica Franceză, Japonia, instituțiile Uniunii Europene, APCE, UIP, APOSCE, APCEMN, FMI etc., dintre care **57** cu Președintele Parlamentului, **17** cu vicepreședinții Parlamentului, **58** cu deputații din Parlament și **4** cu conducerea Secretariatului Parlamentului.

În această perioadă au fost traduse **977** de pagini standard de documente oficiale și corespondență externă din și în limbile română, engleză și franceză, de asemenea s-a asigurat traducerea consecutivă și simultană în limbile română și engleză în cadrul a **25** de evenimente protocolare organizate la Parlament.

1. Relații externe bilaterale

În condițiile anului 2020, Secretariatul Parlamentului a asigurat consolidarea relațiilor externe ale Parlamentului, intensificarea relațiilor bilaterale cu parlamentele altor state și a acordat asistență pentru următoarele evenimente:

- vizita Președintelui Parlamentului Republicii Moldova la Adunarea Națională a Republicii Armenia (23–26 februarie 2020);
- vizita Președintelui Parlamentului Republicii Moldova la Duma de Stat a Adunării Federale a Federației Ruse (25–27 decembrie 2020);
- reuniunea președinților grupurilor de prietenie cu Statul Israel cu Președintele Knesset-ului Statului Israel (15 septembrie 2020);
- reuniunea membrilor Grupului parlamentar de prietenie Republica Moldova – Japonia (1 decembrie 2020);
- cea de-a VI-a sesiune a Adunării Parlamentare a Republicii Moldova și a Republicii Polone (14 decembrie 2020).

2. Cooperarea în cadrul organizațiilor parlamentare internaționale și regionale

Au fost desfășurate mai multe reuniuni în format de videoconferință la care delegațiile Parlamentului Republicii Moldova au avut posibilitatea de a face schimb de opinii și viziuni la subiecte de interes comun, inclusiv referitor la modalitățile de depășire a provocărilor impuse de pandemie.

Uniunea Interparlamentară (UIP):

- cel de-al 13-lea Summit al Femeilor Președinți de Parlamente (17–18 august 2020);
- cea de-a 5-a Conferință Mondială a Președinților de Parlamente (19–20 august 2020);
- vizita oficială la Chișinău a E.S. doamna Gabriela Cuevas Barron, Președinta UIP, parlamentară din Mexic (26 septembrie–2 octombrie 2020);
- participarea la reuniunea Consiliului Director al UIP (1–4 noiembrie 2020);

- alte evenimente UIP: webinarul pentru parlamentari „COVID-19 și egalitatea de gen” (7 iulie 2020); reuniunea Forumului Parlamentar din cadrul Forumului Politic de Nivel Înalt al ONU pentru dezvoltarea durabilă (15 iulie 2020); „Participarea și *leader*-ismul politic al femeilor tinere” (18 noiembrie 2020); „Economia globală post-COVID-19: elaborarea unor politici comerciale durabile pentru sprijinul luptei împotriva sărăciei” (3 decembrie 2020); 4 reuniuni de pregătire a celei de-a 5-a Conferințe Mondiale a Președinților de Parlamente (19–20 august 2020).

Adunarea Interparlamentară a Comunității Statelor Independente (AIP CSI):

- ședința Consiliului AIP CSI (27 noiembrie 2020);
- cea de-a 51-a ședință plenară a AIP CSI (27 noiembrie 2020);
- cea de-a 15-a ședință a Adunării Interparlamentare a tinerilor din statele membre ale CSI, Sankt-Petersburg, Federația Rusă (7–10 octombrie 2020);
- reuniunile comisiilor AIP CSI (4 și 5 martie, 8, 22 și 23 octombrie 2020, 26 noiembrie 2020);
- misiunile AIP CSI de monitorizare a alegerilor parlamentare și prezidențiale desfășurate în țările CSI (7–10 februarie, 28 februarie–2 martie, 06–11 august, 1–5 octombrie);
- Conferința internațională a Consiliului AIP CSI „Tineretul împotriva glorificării nazismului” (18 decembrie 2020).

Membrii delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare au participat de asemenea la un șir de evenimente organizate în format online de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice la Marea Neagră, Adunarea Parlamentară a OSCE, Adunarea Parlamentară a GUAM, Adunarea Parlamentară EURONEST.

Relațiile parlamentare cu Federația Rusă, Republica Populară Chineză, Japonia, Republica Polonă, Republica Armenia, Statele Unite ale Americii, Republica Federală Germania, Republica Franceză etc. au cunoscut o dinamică pozitivă. Țările cu care Parlamentul Republicii Moldova a cooperat mai puțin în această perioadă au fost Republica Portugheză, Regatul Spaniei, Regatul Țărilor de Jos, Irlanda, Republica Islanda.

3. Suport pentru informarea, consultarea și soluționarea problemelor petiționarilor

În perioada de referință au fost înregistrate **4502** de petiții și adresări verbale (cu **147** de petiții mai mult față de anul 2019), în care petiționari din toate localitățile republicii, dar și din străinătate, au abordat **6591** de chestiuni (cu **1162** de chestiuni mai multe în comparație cu anul 2019). Din numărul total al solicitărilor, **3882** au fost petiții scrise (86,2%), **620** – adresări verbale (13,7%), **175** – adresări prin e-mail și **26** – convorbiri telefonice.

Raportat la categoriile de solicitanți, **3815** de petiții și adresări verbale au parvenit de la persoane fizice, ceea ce reprezintă 84,75%, iar **687** de petiții și adresări verbale – de la persoane juridice, ceea ce reprezintă 15,2%.

Petițiile parvenite în adresa conducerii Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului au fost redirecționate spre examinare, conform prevederilor legale, către

comisiile permanente din cadrul legislativului, către subdiviziunile Secretariatului, dar și către autoritățile și instituțiile cu competențe de examinare. În unele cazuri, petiționarilor li s-a comunicat verbal modul de soluționare a problemelor abordate.

Situația privind modul de examinare și repartizare a petițiilor și adresărilor verbale, sub aspect comparativ cu anul 2019, este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 12. Examinarea petițiilor și organizarea audiențelor în Parlament în anul 2020 comparativ cu anul 2019

Petiții	2019		2020	
	Numărul de petiții	Ponderea în total (%)	Numărul de petiții	Ponderea în total (%)
1. Total petiții, din care:	4355	100	4502	100
Petiții transmise organelor de resort	1966	45,14	1983	44
Petiții examinate în Parlament	2236	51,34	2258	56
2. Din numărul total, petiții examinate de către autoritățile publice, luate la control	635	32	711	35
3. Audiențe	810	18,6	687	15,25

Analiza datelor statistice din ultimii ani privind petițiile adresate conducerii Parlamentului denotă un număr relativ constant de adresări, tematicile celor mai multe dintre ele rămânând aceleași: preținsele încălcări ale dreptului de acces liber la justiție, ale dreptului la securitate și demnitate personală, ale dreptului la asistență medicală și la protecție socială, nerespectarea dreptului la proprietatea privată, problemele privind dezvoltarea infrastructurii, propuneri de modificare a legislației, probleme ce țin de domeniul agriculturii, cele privind activitatea administrației publice centrale și locale etc.

Analiza datelor statistice sub aspectul problemelor abordate denotă majorarea numărului petițiilor adresate Parlamentului în anul 2020 comparativ cu anul precedent, de la **4355** la **4502**, ceea ce constituie circa **3,26%**. Ponderea petițiilor examinate în cadrul Parlamentului la fel a crescut, constituind **50%** din totalul de **4502** petiții.

Cele mai multe adresări vizează respectarea legislației, în special fiind sesizate preținse abuzuri sau depășiri ale atribuțiilor de serviciu în activitatea organelor de ocrotire a normelor de drept. Numărul acestor chestiuni a crescut cu 774 comparativ cu anul 2019, când au fost înregistrate **2097** de astfel de probleme.

Un subiect constant al petițiilor sunt problemele legate de protecția socială a populației.

Capitolul IV. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR INSTITUȚIONALE PENTRU ASIGURAREA FUNCȚIONĂRII EFICIENTE A PARLAMENTULUI ȘI A SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI

1. Dezvoltarea strategică a Secretariatului Parlamentului

Pe parcursul anului 2020 au fost realizate următoarele activități prioritare aferente realizării proceselor de dezvoltare strategică și de îmbunătățire a activității de luare a deciziilor în cadrul Secretariatului Parlamentului.

A fost elaborat *Programul de dezvoltare strategică al Secretariatului Parlamentului (PDS) pentru anii 2020–2022*, aprobat de către Biroul permanent la 12 februarie 2020, care stabilește obiectivele prioritare de dezvoltare strategică și acțiunile instituției, având drept scop consolidarea asistenței organizatorice, documentare, juridice, informaționale și tehnice a activității Parlamentului.

Pentru planificarea și realizarea eficientă a activităților în cadrul Secretariatului Parlamentului a fost elaborat *Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2020*, în care au fost stabilite obiectivele specifice pentru a fi realizate în această perioadă, pornind de la prioritățile stabilite în *Programul de dezvoltare strategică al Secretariatului Parlamentului pentru anii 2020–2022* (plasat pe pagina web oficială a Parlamentului).

A fost întocmit *Raportul anual de activitate al Secretariatului Parlamentului în anul 2019*, care prezintă activitățile desfășurate și rezultatele obținute în realizarea funcției de suport oferit Parlamentului pentru exercitarea prerogativelor stabilite de Constituție și alte legi (plasat pe pagina web oficială a instituției).

La finalul perioadei de implementare a fost elaborat *Raportul privind evaluarea Programului de dezvoltare strategică al Secretariatului Parlamentului pentru anii 2017–2019*, ceea ce a permis estimarea gradului de realizare a obiectivelor de dezvoltare strategică.

2. Colaborarea cu proiectele ce oferă asistență Parlamentului și Secretariatului Parlamentului

Coordonarea asistenței externe a constituit o prioritate pentru Secretariat, care a acordat suportul pentru organizarea bunei desfășurări în cadrul instituției a proiectelor de asistență externă din partea donatorilor, pregătirea discursurilor și a notelor informative privind finanțarea, extinderea, restructurarea proiectelor/programelor de asistență tehnică externă. Reuniunile de lucru ale conducerii Secretariatului Parlamentului și reprezentanților programelor ce oferă asistență Secretariatului s-au desfășurat preponderent în regim on-line începând cu luna martie 2020, în vederea respectării restricțiilor în domeniul sănătății publice.

Raportarea pe asistența tehnică externă. A fost elaborat *Raportul anual privind progresul înregistrat în implementarea proiectelor/programelor de asistență de care a beneficiat Parlamentul Republicii Moldova pe parcursul anului 2019*, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe, fiind remis în adresa ministerului de resort.

Identificarea oportunităților de cooperare tehnică și a necesităților de asistență pentru consolidarea capacităților instituționale ale Parlamentului și Secretariatului Parlamentului a fost realizată prin sistematizarea propunerilor comisiilor permanente privind domeniile și necesitățile de suport conform profilului comisiei, care ar putea fi acoperite de potențiale programe/proiecte de asistență externă.

Proiecte de asistență externă

Pe parcursul anului 2020, instituția a beneficiat de suportul oferit de către UN Women, PNUD, UE (prin intermediul delegației UE în Republica Moldova), Autoritatea Suedeză pentru Dezvoltare Internațională.

Proiectul „Camera copiilor”. Cu suportul agenției UN Women a fost implementat programul de asistență pentru deputații și funcționarii Secretariatului care au copii minori, prin instituirea, amenajarea și dotarea, în cadrul Parlamentului, a Camerei copiilor (pentru circa 40 de copii cu vârsta de 6–11 ani).

Proiectul „Consolidarea rolului Parlamentului în consolidarea egalității de gen în Republica Moldova”. La inițiativa Președintelui Parlamentului a fost reluată activitatea Platformei comune de dialog a femeilor deputate, constituită la 12 martie 2015. Cunoscându-se că Parlamentul are un rol-cheie în promovarea politicilor de dezvoltare multisectoriale pentru societate și, în special pentru grupurile vulnerabile în contextul crizei pandemice, deputatele au beneficiat de susținere din partea agențiilor ONU, în calitate de promotoare ale schimbării, în vederea îmbunătățirii legislației în diverse domenii în folosul societății. Secretariatul Parlamentului a participat la acordarea suportului deputatelor pentru organizarea lucrărilor platformei. În contextul crizei pandemice din anul 2020, femeile deputate au organizat și desfășurat un atelier privind rolul Platformei comune de dialog a femeilor deputate în perioada de criză și postcriză COVID-19 (**30.11.2020**).

Activități de implementare a Planului de acțiuni al campaniei de combatere a violenței în bază de gen. În anul 2020, Parlamentul Republicii Moldova, în parteneriat cu alte autorități publice din țară, cu comunitățile internaționale și societatea civilă, s-a alăturat Campaniei Secretarului General al ONU care marchează eliminarea violenței împotriva femeilor „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen” (25 noiembrie–10 decembrie 2020), cu genericul global „Colorează lumea în oranj: Finanțează, Răspunde, Prevină, Colectează!”.

În premieră, evenimentul de lansare a campaniei a fost organizat la Parlamentul Republicii Moldova, la 25 noiembrie 2020. A fost furnizat echipamentul specializat pentru iluminarea clădirii Parlamentului în oranj pe perioada celor 16 zile ale campaniei naționale de sensibilizare a societății asupra problemei violenței în bază de gen, agenția sprijinind și proiectul de relansare a Platformei comune de dialog a femeilor deputate.

Proiectul UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare” a fost lansat în anul 2020 în scopul consolidării capacității instituționale a Parlamentului în procesul de implementare a Agendei de Asociere UE-RM în toate sectoarele.

Proiectul „Consolidarea guvernării parlamentare în Republica Moldova”, componenta e-Parlament. Pe parcursul anului 2020 au continuat activitățile ce țin de implementarea Sistemului informațional e-Parlament, care include platforma e-vot, pagina web oficială a Parlamentului și sistemul electronic de management al documentelor în procesul legislativ. Realizarea acestui sistem reprezintă una dintre prioritățile de bază privind modernizarea instituției în vederea transparentizării proceselor prin utilizarea inteligentă a tehnologiilor informaționale care să asigure eficiența și transparența forului legislativ.

3. Implementarea sistemului de control intern managerial (CIM)

În perioada de referință a continuat procesul de implementare a sistemului de management financiar și de control în vederea creșterii eficienței managementului operațional la nivelul Secretariatului Parlamentului prin dezvoltarea și implementarea unui sistem de control intern managerial. Obiecte ale sistemului de management financiar și de control au constituit toate activitățile și procesele din cadrul Secretariatului, inclusiv elaborarea planurilor, raportarea și monitorizarea proceselor. Astfel, întru asigurarea eficienței și funcționalității sistemului de control intern managerial în cadrul Secretariatului Parlamentului, au fost elaborate *Registrul riscurilor al Secretariatului Parlamentului pentru 2020*, *Raportul consolidat privind implementarea managementului riscurilor în cadrul Secretariatului Parlamentului pentru anul 2019*, precum și *Raportul anual privind controlul intern managerial în cadrul Secretariatului Parlamentului pentru 2019*, în baza căruia a fost emisă *Declarația privind răspunderea managerială*, publicată pe pagina web oficială a Parlamentului.

4. Managementul eficient al resurselor umane

Pe parcursul anului 2020, pentru asigurarea gestiunii eficiente a resurselor umane în cadrul Secretariatului Parlamentului, au fost realizate mai multe activități.

Dezvoltarea mecanismului de instruire și a unui sistem eficient de schimb de experiență a funcționarilor din cadrul autorității publice s-a realizat în corespundere cu necesitățile de instruire și specificul activității funcționarilor.

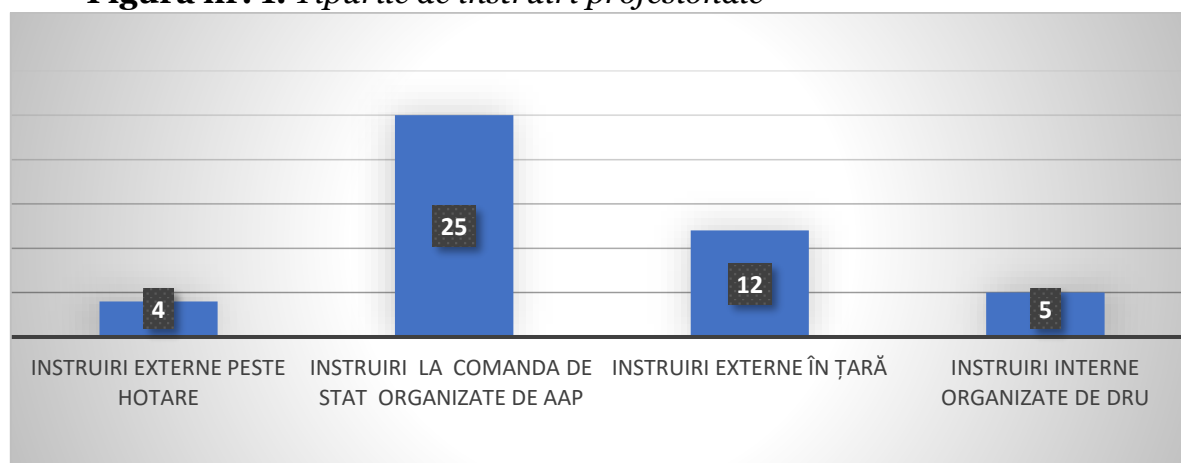
În baza necesităților de instruire identificate a fost elaborat *Planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici din cadrul Secretariatului Parlamentului pentru anul 2020*. Planul a inclus **19** subiecte de instruire, grupate în **5** programe de dezvoltare profesională:

- *Formare inițială;*
- *Consolidarea echipei;*
- *Dezvoltarea abilităților lingvistice;*
- *Dezvoltarea abilităților tehnice;*
- *Dezvoltarea abilităților profesionale.*

Din cele 19 subiecte de instruire planificate, **17** au fost realizate, **2** – nerealizate.

Pe parcursul anului de referință au fost organizate și desfășurate **46** de activități de instruire, inclusiv activități care nu au fost incluse în planul aprobat (Figura nr. 1).

Figura nr. 1. Tipurile de instruirii profesionale

Instruiri externe peste hotare. 7 angajați ai Secretariatului Parlamentului au participat la 2 activități de instruire peste hotare, realizate în perioada ianuarie–martie 2020. Alți 17 angajați ai Secretariatului Parlamentului au participat la o activitate de instruire organizată în format on-line de către Universitatea MGIMO din Federația Rusă, iar 3 funcționari publici au participat la un webinar organizat de Parlamentul European.

Dezvoltarea profesională cu suportul Academiei de Administrare Publică. 26 de funcționari publici (4 funcționari publici de conducere și 22 de funcționari publici de execuție) au participat la 25 de activități de instruire organizate de Academia de Administrare Publică conform Planului de realizare a comenzii de stat pentru anul 2020 privind dezvoltarea profesională a personalului din autoritățile publice, pe diverse tematici.

Instruiri externe în țară. Angajații Secretariatului Parlamentului au participat la diverse activități cu caracter de dezvoltare profesională organizate de alte autorități publice din țară.

Instruiri interne. A fost realizat programul de instruire „Planificarea strategică și elaborarea politicilor publice”, care a inclus 4 cursuri de instruire în materie de guvernanta, justiție, economie, social și protecția mediului. În cadrul cursurilor, 42 de funcționari publici au beneficiat de instruire cu caracter specializat pe diverse arii de competență.

Un centru educațional a fost prestatorul serviciilor de instruire privind realizarea cursului de limbă engleză pentru 3 grupe, pe nivele diferite, pentru 42 de audienți de curs.

Instruirea privind subiectele „Utilizarea SI e-Parlament în procesul legislativ al Parlamentului” și „Gestionarea paginii web a Parlamentului” a fost realizată parțial de către membrii Grupului de lucru pentru testarea SI e-Parlament, sub formă de autoinstruire, în mod individual și în grupuri restrânse.

5. Organizarea Programului de stagii în Parlament

Un alt obiectiv important al Secretariatului Parlamentului este organizarea programelor de stagii în Parlament și a practicilor de studii.

În perioada 12 februarie–12 martie 2020 au fost organizate stagieri specializate pentru 10 funcționari publici din Comitetul executiv al Găgăuziei, cărora le-a fost oferită posibilitatea de a se implica direct în activitatea autorității legislative a Republicii Moldova. În cadrul stagiilor, funcționarii s-au documentat cu privire la: procedura de planificare și documentare a procesului legislativ; pregătirea actelor normative adoptate pentru semnare; organizarea lucrărilor cu documentele specifice domeniilor de activitate, categorii și tipuri de documente legislative; pregătirea proiectelor de legi pentru ședințele comisiilor permanente. Stagiarii au participat la ședințele comisiilor permanente de profil și la una dintre ședințele plenare ale Parlamentului.

În perioada ianuarie–februarie 2020, în temeiul Hotărârii Biroului permanent nr. 23/2013, a fost demarat Programul de stagii pentru anul 2020. Subdiviziunile Secretariatului Parlamentului și secretariatele comisiilor permanente ale Parlamentului au oferit 28 de locuri de stagii, pentru care au fost depuse 15 dosare de participare. Cu regret, în condițiile stării de urgență declarate pe întreg teritoriul Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 55/2020, realizarea Programului de stagii a fost suspendată.

Pe parcursul anului a fost oferită asistență documentară în organizarea și desfășurarea practicilor de studii în cadrul Parlamentului și Secretariatului Parlamentului, de care au beneficiat 20 de participanți.

6. Suport în gestionarea bugetului Parlamentului

Pe parcursul anului 2020 au fost asigurate menținerea și consolidarea managementului financiar și bugetar al entității, conform cadrului normativ și reglementărilor interne, în baza principiului de veridicitate și integritate a informației.

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2020 nr. 172/2019, bugetul Parlamentului pentru anul 2020 a fost aprobat în sumă de 164442,8 mii lei.

În urma rectificărilor efectuate pe parcursul anului, acesta a fost redus cu 11000,0 mii lei, bugetul optimizat constituind astfel 153442,8 mii lei, din care 152327,8 mii lei – resurse generale și 1115,0 mii lei – venituri colectate.

Executarea bugetului Parlamentului, față de planul precizat, la partea de venituri a constituit 684,2 mii lei sau **61,4%**, inclusiv:

- 638,9 mii lei de la acordarea serviciilor de locațiune a bunurilor;
- 45,3 mii lei de la prestarea serviciilor cu plată.

Executarea bugetului la partea de cheltuieli a constituit 146237,2 mii lei sau **95,3%** din totalul de alocații, în sumă de 153442,8 mii lei, inclusiv sub aspectul clasificăției economice:

- cheltuielile de personal (salarizarea și contribuțiile sociale și medicale), în sumă totală de 100263,7 mii lei sau **99,8%** din alocațiile anuale de 100421,3 mii lei;

- prestațiile sociale ale angajatorului (plățile compensatorii, indemnizațiile pentru incapacitate de muncă, garanțiile la încetarea acțiunii contractului de muncă), în sumă de 29614,9 mii lei sau **96,2%** din suma anuală de 30797,2 mii lei;

- serviciile comunale și de întreținere au constituit 8665,6 mii lei sau **69,3%** din suma anuală de 12505,3 mii lei;

- mijloace fixe, în sumă de 4686,0 mii lei sau **93,8%** din suma anuală de 4995,0 mii lei;

- stocuri de materiale, în sumă de 3006,9 mii lei sau **63,7%** din suma anuală de 4724,0 mii lei.

Cu excepția cheltuielilor de personal și a prestațiilor sociale, cheltuielile în anul 2020 s-au diminuat comparativ cu anul 2019, de la 26702,0 mii lei la 16358,5 mii lei sau cu circa **38,7%**.

7. Achiziții publice transparente

În domeniul achizițiilor publice au fost inițiate și organizate proceduri pentru achiziția de bunuri, lucrări și servicii, conform Planului anual de achiziții pentru anul 2020, în sistemul informațional automatizat Registrul de stat al achizițiilor publice, după cum urmează:

- 172 de proceduri de achiziții organizate și desfășurate în total;
- 13 licitații publice;
- 24 de cereri ale ofertelor de prețuri;
- 6 proceduri de achiziții cu unicii prestatori de servicii;
- 9 acorduri adiționale;
- 144 de contracte de valoare mică;
- 38 de anunțuri de participare la procedura de achiziție;
- 54 de dări de seamă prezentate Agenției Achiziții Publice.

Au fost perfectate 181 de contracte de achiziții publice și locațiune. De asemenea au fost organizate și desfășurate 77 de ședințe ale grupului de lucru pentru achiziții publice.

În conformitate cu Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, subdiviziunea distinctă a asigurat transparența achizițiilor publice prin publicarea Planului anual de achiziții, a licitațiilor și concursurilor privind cererea de preț pe pagina web oficială a Parlamentului, în Buletinul achizițiilor publice și în Registrul de stat al achizițiilor publice.

8. Activitatea de audit intern

Pornind de la misiunea Serviciului audit intern, preocuparea principală a fost de a evalua procesele operaționale din cadrul Secretariatului Parlamentului prin prisma riscurilor asociate, furnizând asigurări rezonabile privind eficiența și eficacitatea controlului managerial intern.

În perioada raportată, activitatea de audit intern a fost desfășurată în conformitate cu Planul activității de audit intern pentru anul 2020. Astfel, în cursul anului de referință a fost efectuată **1** misiune de audit privind evaluarea procesului de gestionare a imobilului Casa-hotel a Parlamentului. A fost efectuată o misiune de asigurare cu implicarea entității de reciclare a tehnicii și echipamentului IT „MoldREC”.

Constatările privind punctele pozitive, deficiențele identificate, precum și aspectele ce necesită dezvoltare și îmbunătățire în continuare sunt prezentate în rapoartele de audit intern aprobate de către Secretarul general al Parlamentului.

De menționat faptul că recomandările oferite în cadrul misiunilor de audit efectuate au fost acceptate integral de către managerii operaționali (cea ce constituie 100%), acestea fiind cuprinse în Planurile de acțiuni aprobate de către managerul superior al instituției pentru implementare conform termenelor prestabilite.

Adițional angajamentelor directe de audit planificate, Serviciul audit intern a realizat activități de consiliere în diverse chestiuni ce țin de eficientizarea proceselor operaționale de bază și/sau expunerea pe marginea unor proiecte de documente parvenite pentru consultare în interiorul entității.

9. Activitatea de suport administrativ

În perioada de referință a fost oferită asistență logistică, tehnică și alimentară pentru **33** de ședințe plenare, **30** de ședințe ale Biroului permanent, **174** de ședințe ale comisiilor parlamentare, **132** de întrevederi cu reprezentanți ai corpului diplomatic și ai delegațiilor oficiale din străinătate (inclusiv în regim on-line) și **53** de reuniuni multilaterale în regim on-line.

În urma identificării necesităților și elaborării caietelor de sarcini pentru achizițiile de bunuri și servicii, în domeniile de competență, a fost monitorizată și verificată conformitatea calității mărfurilor, bunurilor și serviciilor cu specificațiile tehnice prevăzute în contractele de achiziții, au fost evaluate riscurile suplimentare asociate procesului de executare a contractelor de achiziții publice.

În scopul bunei gestionări a imobilului Casa-hotel a Parlamentului a fost elaborat Regulamentul privind atribuirea apartamentelor de serviciu/de manevră și acordarea indemnizației pentru chirie deputatului în Parlament care nu dispune de spațiu locativ în municipiul Chișinău.

În vederea asigurării măsurilor sanitar-igienice în procesul de activitate a instituției au fost procurate și distribuite măști de protecție și dezinfectante pentru angajați.

A fost identificată o soluție privind reciclarea articolelor de papetărie rezultate din activitatea curentă a Parlamentului, materia primă fiind valorificată prin vânzarea acesteia unui agent economic.

În vederea ajustării la standardele internaționale și a promovării unui mod sănătos de viață au fost procurate și instalate suporturi pentru parcare bicicletelor la punctele de acces în sediul Parlamentului.

Au fost adjudecate și înstrăinate prin licitație 17 autoturisme uzate, iar mijloacele bănești obținute din înstrăinarea unităților de transport în sumă de **874.650** lei au fost transferate la bugetul de stat.

10. Tehnologiile informaționale și comunicații

A fost asigurată funcționalitatea și dezvoltarea sistemelor informaționale integrate ale Parlamentului prin implementarea obiectivelor prioritare de informatizare a activității instituției. În regim de lucru a fost asigurat suportul tehnic pentru deputații și angajații Secretariatului, precum și pentru ședințele plenare ale Parlamentului și ale comisiilor permanente, cu stocarea înscrisurilor video și audio efectuate.

Printre principalele realizări în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicații se numără:

- dezvoltarea portalului Intranet prin adăugarea modulelor noi, compartimentate pe rubrici privind activitatea instituției;
- dezvoltarea aplicațiilor mobile pentru resursele web ale Parlamentului, SI e-Parlament, Multimedia, Platforma Vizite și portalul Educație civică;
- punerea în aplicare a platformei SharePoint pentru editarea simultană a documentelor de către grupurile tematice de utilizatori;
- dezvoltarea rețelei WI-FI pentru 90% din spațiul de lucru al utilizatorilor și a rețelei locale LAN;
- aplicarea tehnologiei VPN pentru utilizatorii care își desfășoară activitatea la distanță;
- mentenanța la serverele fizice și cele virtuale situate în Data Center, UPS, Climatizoare;
- administrarea serverelor SI e-Parlament: mașini virtuale, servere pentru organizarea componentelor sistemului - e-Voting, public web portal și DMS;
- mentenanța și monitorizarea preventivă pentru asigurarea funcționării optime a telefoniei IP din cadrul Secretariatului Parlamentului;
- administrarea și mentenanța telefoanelor fizice cu posibilitatea instalării aplicației mobile „Skype for Business” pe orice dispozitiv mobil sau fix pentru ca utilizatorul final să poată fi asigurat cu telefonie fixă;
- stocarea în siguranță a documentelor, elaborarea mapelor pentru fiecare utilizator în parte;
- asigurarea funcționalității Mail server pentru utilizatori;
- instalarea, configurarea, reparația, mentenanța tehnicii de calcul din parcul IT al Secretariatului Parlamentului, inclusiv asigurarea întregului corp de deputați și funcționari cu suport tehnic în utilizarea corectă a echipamentului, precum și la rezolvarea problemelor care apar. Zilnic sunt preluate și deservite aproximativ 100 apeluri telefonice/mail-uri pe linia de suport IT;
- asigurarea securității cibernetice în regim non-stop;
- extinderea și dezvoltarea SI e-Petiții;
- proiectarea și dezvoltarea catalogului electronic de bibliotecă, inclusiv efectuarea operațiilor de întreținere și reparație a catalogului, inclusiv administrarea și instalarea sistemului e-Biblioteca;
- mentenanța și reînnoirea certificatelor de acces (STISC, MSign, MPay);
- implementarea sistemului de supraveghere video a clădirii Parlamentului, a teritoriului și infrastructurii adiacente.

CONCLUZII

În conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare al Secretariatului Parlamentului a fost asigurată exhaustiv asistența organizatorică, documentară, juridică, informațională și tehnică a activității Parlamentului. Totodată, anual se aprobă suplimentar documentele de planificare strategică ale instituției, care contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltare instituțională.

Conform evaluării efectuate, gradul de realizare a activităților prevăzute de Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2020 constituie circa **65%**, în proces de realizare sunt în jur de **22%**, iar **13%** nu au fost realizate din motive obiective (agravarea situației epidemiologice etc).

Acțiunile prioritare realizate se referă la:

- eficientizarea suportului acordat Parlamentului în procesul legislativ;
- consolidarea funcției de evaluare ex-post juridică privind implementarea actelor legislative prin realizarea a **20** de rapoarte de acest fel și a **102** audieri parlamentare organizate de comisiile permanente;
- oferirea suportului informațional pentru activitatea Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului prin elaborarea a **20** de lucrări de cercetare, studii parlamentare, studii de drept comparat;
- dezvoltarea și menținerea unui spațiu intern de lucru comun, care permite accesul la documentele și datele privind activitatea instituției (rețeaua Intranet);
- dezvoltarea Sistemului informațional e-Petiții, destinate gestiunii petițiilor în regim on-line;
- organizarea activităților protocolare și asistenței consulare;
- creșterea semnificativă a angajării personalului în bază de merit (concurs, promovare);
- facilitarea procesului de integrare în funcție a noilor angajați ai Secretariatului Parlamentului prin elaborarea și aprobarea Ghidului noului angajat;
- eficientizarea serviciilor de gestionare, întreținere și mentenanță a infrastructurii.

Cu referire la acțiunile care nu au fost realizate, menționăm că implementarea acestora nu a fost posibilă din motive obiective, unul dintre care este debutul pandemiei de COVID-19 și declanșarea stării de urgență în domeniul sănătății publice. Astfel, un șir de evenimente, precum Conferința anuală pentru evaluarea gradului de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, ședințele comune ale conducerii Parlamentului și Guvernului/Cancelariei de Stat, Seminarul ECPRD privind vizibilitatea pentru activitățile parlamentare, au fost amânate pentru o perioadă ulterioară, când va fi posibil de asigurat condiții de participare sigure pentru reprezentanții părților interesate.

Un alt indicator important neatins este implementarea Sistemului informațional e-Parlament, dezvoltat cu suportul PNUD, termenul de lansare a acestuia fiind extins până la finele anului 2021. Ulterior urmează a fi realizată reingineria proceselor operaționale în cadrul Secretariatului Parlamentului în contextul implementării SI e-Parlament, care va asigura realizarea procesului legislativ în regim electronic.

PROBLEME IDENTIFICATE

1. La etapa verificării admisibilității introducerii actelor normative în procedura legislativă

- Din numărul total de 527 de proiecte de acte normative intrate în procedură legislativă, 326 de proiecte (circa 62%) au fost înaintate de către deputații în Parlament cu dosar incomplet (lipseau documente obligatorii prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative).

2. La etapa examinării proiectelor de acte normative

- prezentarea propunerilor privind modificarea unui act normativ mai devreme de 6 luni de la data intrării în vigoare a actului respectiv, ceea ce contravine principiilor de bază ale legiferării –stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice (art. 3 din Legea nr. 100/2017);

- remiterea proiectelor de acte normative ce reglementează activitatea de întreprinzător fără analiza impactului de reglementare, precum și fără expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (80%);

- lipsa expertizei financiare efectuate de către Ministerul Finanțelor, obligatorie pentru proiectele care au impact asupra bugetului public;

- note informative neconcludente, fără o evaluare a tuturor implicațiilor/efectelor pe care le conțin prevederile proiectului (70%).

3. La etapa includerii proiectelor de acte normative pe ordinea de zi

- includerea unor proiecte de legi în ordinea de zi cu încălcarea termenului stabilit de Regulamentul Parlamentului, fapt care necesită avizarea de urgență a acestora;

- Lipsa, în notele informative la unele proiecte, a argumentelor privind necesitatea urgenței sau examinării acestora în mod prioritar;

- adoptarea unor proiecte în regim de urgență. În consecință, unele dintre legile adoptate (norme din legi) au fost contestate la Curtea Constituțională.

4. La etapa pregătirii proiectelor de acte normative pentru semnare

- examinarea și votarea proiectelor de acte normative cu multiple amendamente, propuneri și obiecții, care modifică esențial sau parțial textul proiectului, fără a fi redactate pentru lectură finală în conformitate cu prevederile art. 71 din Regulamentul Parlamentului;

- redactarea textului actului normativ după votare, fapt ce poate duce la denaturarea voinței legiuitorului.

5. La etapa întocmirii rapoartelor ex-post juridice privind implementarea actelor normative

- implicarea insuficientă a comisiilor parlamentare permanente în procesul de exercitare a funcției de control parlamentar al actelor normative.

6. La etapa exercitării atribuțiilor ce țin de reprezentarea Parlamentului la Curtea Constituțională

- lipsa unei prevederi legislative care să stabilească o procedură concretă de monitorizare și executare a adreselor parvenite din partea Curții Constituționale;

- neimplicarea secretariatelor comisiilor parlamentare de profil, inclusiv reticența privind desemnarea de către președintele comisiei a responsabilului de elaborarea punctului de vedere al Parlamentului asupra sesizărilor Curții Constituționale, dar și nepromovarea proiectelor punctelor de vedere transmise în comisie.

7. Implementarea Sistemului Informațional e-Parlament

- tergiversarea procesului de implementare a SI e-Parlament din cauza dificultăților întâmpinate din partea companiei dezvoltatoare în procesul de configurare a sistemului care necesită realizarea unor iterații multiple din partea echipei de proiect.

PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2021

Pentru a răspunde provocărilor existente, precum și pentru eficientizarea în continuare a activității, pe lângă realizarea corespunzătoare a sarcinilor sale de bază, Secretariatul Parlamentului își propune să realizeze următoarele activități pe parcursul anului 2021:

- 1) identificarea unor mecanisme care să impulsioneze procesele privind:
 - respectarea prevederilor art. 71 din Regulamentul Parlamentului privind obligativitatea redactării proiectului de act normativ până la adoptarea acestuia în lectură finală;
 - înregistrarea proiectelor de acte normative doar în cazul prezentării dosarului de însoțire complet;
 - adoptarea tuturor proiectelor de acte normative numai după ce au fost supuse redactării;
- 2) stabilirea priorității examinării proiectelor de legi prezentate de către Guvern întru executarea hotărârilor Curții Constituționale, dar și examinarea și soluționarea de către comisiile permanente sesizate în fond a lacunelor și omisiunilor în reglementările legislative, indicate în adresele Curții Constituționale, cu informarea ulterioară despre executarea adreselor Curții Constituționale;
- 3) facilitarea procesului de identificare și de reglementare de către Parlament, împreună cu Curtea Constituțională, a procedurii privind admisibilitatea sesizărilor adresate Curții Constituționale, astfel încât după declararea acestora admisibile să fie transmise Parlamentului spre examinare;
- 4) urgentarea examinării și adoptării proiectului Codului regulilor și procedurilor parlamentare, care va face posibilă eliminarea mai multor probleme identificate;
- 5) lansarea Sistemului informațional e-Parlament, care implică reingineria proceselor de lucru în cadrul Secretariatului;
- 6) îmbunătățirea platformei de comunicare și consultare între Parlament și societatea civilă, prin consolidarea mecanismului de interacțiune cu numeroșii actori ai sectorului asociativ;
- 7) dezvoltarea rețelei Intranet pentru facilitarea fluxului de documente, informații și date în cadrul Parlamentului și Secretariatului Parlamentului, prin completarea rețelei cu cel puțin 5 module noi dezvoltate;
- 8) elaborarea platformei interactive pentru monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni al Secretariatului și altor documente strategice;
- 9) evaluarea mecanismului de interacțiune a deputaților cu cetățenii prin intermediul OTIP-ilor și instituționalizarea mecanismului respectiv;
- 10) intensificarea activităților privind dezvoltarea profesională a angajaților; menținerea unui corp de funcționari profesioniști, disciplinați, integri;
- 11) impulsionează acțiunilor privind luarea la balanță a clădirii Parlamentului;
- 12) revizuirea și eficientizarea exploatarea bunurilor și sistemelor inginerești disponibile și utilizării eficiente a mijloacelor financiare.